

Aan de Slag als Vrijwilliger

Alles wat je moet weten

Colofon

Revisie: Barbara Fruyt
Duidelijke taal: Huis van het Nederlands
Lay-out: josworld.org

Bron: Aan de slag als vrijwilliger is een herwerking van Slim aan de slag, Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw, 2011

VU: Kenniscentrum WWZ vzw, Lakensestraat 76/2, 1000 Brussel

Dit boekje bevat basisinformatie over de vrijwilligerswet, op maat van vrijwilligers. De inhoud van dit boekje mag gebruikt worden voor en door vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

©Aan de Slag als Vrijwilliger: Alles wat je moet weten • editie 9

Hallo vrijwilliger,

Ken je de vrijwilligerswet? Heb je daar vragen over?
In dit boekje vind je antwoorden.

Op elke bladzijde van dit boekje vind je een vraag met het antwoord. We zeggen waar je op moet letten en geven je tips. Deze vragen staan per thema, zo vind je vlug wat jij zoekt.

Heb je nog andere vragen of begrijp je iets niet goed, contacteer ons.

Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel

Aan de Slag als Vrijwilliger

Alles wat je moet weten

Wat is jouw vraag?

Thema 1:

Een vrijwilliger, wat is dat?

6

Thema 2:

Vrijwilliger zijn, mag iedereen dat?

14

Thema 3:

Een vrijwilligersorganisatie, wat is dat?

22

Thema 4:

Een vrijwilliger, is die goed verzekerd?

26

Thema 5:

Een vrijwilliger maakt kosten, wat nu?

32

Extra:

Contacteer ons voor meer informatie.

38

Thema 1:

Een vrijwilliger, wat is dat?

Vraag 1:

Wanneer ben ik een vrijwilliger?

Vraag 2:

Ben ik een vrijwilliger als ik op een activiteit ben?

Vraag 3:

Kan ik in verschillende organisaties vrijwilliger zijn?

Vraag 4:

Mag ik in de organisatie waar ik (betaald) werk, vrijwilliger zijn?

Vraag 5:

Ben ik een vrijwilliger als ik in het bestuur van een organisatie zit?

Vraag 1

Wanneer ben ik een vrijwilliger?

Je bent vrijwilliger als...

- jij iets doet voor een organisatie: je helpt mee op de jaarlijkse barbecue van de voetbalclub, je schenkt koffie in de cafetaria van een zorgtehuis, je helpt bij een muziekatelier...
- je er geen geld mee verdient
- niemand je verplicht dat te doen

Je bent geen vrijwilliger als...

- je enkel iets doet voor jezelf, jouw familie of vrienden
- de organisatie jou betaalt voor het werk

Ben je niet zeker of je echt een vrijwilliger bent? Contacteer ons.

Vraag 2

Ben ik een vrijwilliger als ik op een activiteit ben?

Indien je er helpt, ben je een vrijwilliger. Bijvoorbeeld:

- Je let op kinderen
- Je deelt brochures uit
- Je organiseert een activiteit
- ...

Je moet niet altijd vrijwilliger zijn. Als je aanwezig bent, zonder iets speciaals te doen, ben je een deelnemer en dat is oké!

De vrijwilligerswet beschermt enkel de vrijwilligers, niet de deelnemers.

Als je niet zeker bent of je nu vrijwilliger bent of niet, vraag het even aan jouw organisatie. Zij kunnen je zeggen wanneer je voor hen een vrijwilliger bent. Zo weet jij welke regels je moet volgen.

Vraag 3

Kan ik in verschillende organisaties vrijwilliger zijn?

- Natuurlijk! Je mag vrijwilliger zijn in zoveel organisaties als je zelf wil en kan.
- ! Elke organisatie heeft andere regels en verwacht andere dingen van jou. Let dus goed op dat je niet teveel probeert te doen.
- * Informeer je bij elke organisatie over jouw taken, de verzekering en eventuele kostenvergoeding. Zo start je meteen met goede afspraken.

Vraag 4

Mag ik in de organisatie waar ik (betaald) werk, vrijwilliger zijn?

- Ja, dat kan. Er zijn wel enkele regels.
- Je mag als vrijwilliger in jouw organisatie nooit dezelfde taken doen als die waarvoor je betaald wordt.
- Ben je niet zeker of jouw taken genoeg verschillen? Contacteer ons.

Vraag 5

Ben ik een vrijwilliger als ik in het bestuur van een organisatie zit?

- Ja hoor! Je bent vrijwilliger als je in het bestuur van een organisatie zetelt, indien je hier niet voor betaald wordt. De vrijwilligerswet is er ook voor jou!
- Staat jouw naam als bestuurder in het Belgisch Staatsblad? Dan heb je als bestuurder een grote verantwoordelijkheid. De vzw-wetgeving regelt de bestuurdersaansprakelijkheid. De vrijwilligerswet beschermt jou hier niet volledig.
- Vraag na of jouw organisatie ook bestuursvrijwilligers extra beschermt met een specifieke verzekering.

Thema 2:

Vrijwilliger zijn, mag iedereen dat?

Vraag 1:

Mag iedereen vrijwilliger zijn?

Vraag 2:

Ik ben werkloos of bruggepensioneerd en krijg een uitkering van de RVA. Mag ik vrijwilliger zijn?

Vraag 3:

Ik krijg een leefloon van het OCMW.
Mag ik vrijwilliger zijn?

Vraag 4:

Ik krijg een uitkering van de mutualiteit.
Mag ik vrijwilliger zijn?

Vraag 5:

Mogen alleen Belgen vrijwilliger zijn?

Vraag 6:

Moet ik een uittreksel uit het strafregister bezorgen aan mijn organisatie?

Vraag 1

Mag iedereen vrijwilliger zijn?

... Natuurlijk! Iedereen vanaf 16 jaar (of het jaar waarin je 16 wordt) mag vrijwilligerswerk doen.

! Soms moet je eerst een aantal zaken in orde brengen voor je vrijwilliger mag zijn:

- Als je een uitkering krijgt via de RVA
- Als je een leefloon krijgt van het OCMW
- Als je een uitkering krijgt van de mutualiteit

Wanneer je niet in orde bent, kan je (een deel van) jouw uitkering verliezen. Volg je de regels, dan is er geen probleem!

* Ben je niet zeker of je vrijwilliger mag zijn? Contacteer ons.

Vraag 2

Ik ben werkloze of bruggepensioneerde en krijg een uitkering van de RVA. Mag ik vrijwilliger zijn?

... Ja, dat mag! Je moet dat wel melden bij de RVA. Vul formulier C45B in en geef het af via de vakbond of de hulpkas. Je mag daarna onmiddellijk starten als vrijwilliger.

! De RVA heeft 12 dagen de tijd om te reageren. Geen antwoord of een positief antwoord? Dan mag je gewoon verder doen. Een negatief antwoord? Dan moet je meteen stoppen of jouw taken aanpassen. Doe je dat niet, dan riskeer je jouw uitkering te verliezen.

* Krijg je een uitkering van de RVA voor ouderschapsverlof of tijdskrediet? Dan moet je dit niet melden aan de RVA. Je mag meteen aan de slag als vrijwilliger.

RVA Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
ONEM: Office National de l'EMploi
NEO: National Employment Office

Vakbond le syndicat | trade-union

Hulpkas HVW | CAPAC

Vraag 3

**Ik krijg een leefloon van het OCMW.
Mag ik vrijwilliger zijn?**

Ja, dat mag! Je moet dit wel melden aan jouw dossierbeheerder bij het OCMW. Die moet weten dat je ergens als vrijwilliger werkt.

De dossierbeheerder moet akkoord zijn met je vrijwilligerswerk. Anders loop je het risico een deel van jouw leefloon te verliezen.

Vraag de organisatie eventueel een bewijs van het vrijwilligerswerk. Zo is dat meteen duidelijk voor jouw dossierbeheerder.

OCMW Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
CPAS: Centre Public d'Action Sociale

Vraag 4

**Ik krijg een uitkering van de mutualiteit.
Mag ik vrijwilliger zijn?**

- ... Ja, dat mag! De adviserende geneesheer (van de mutualiteit) moet hier mee akkoord gaan. Hij/zij controleert of het vrijwilligerswerk combineerbaar is met jouw ziekte/conditie.
- ! Een doktersbriefje van de huisarts is niet genoeg! Je mag pas starten als de adviserende geneesheer akkoord gaat.
- * Moet je lang wachten op een antwoord (meer dan 2 weken)? Vraag bij de adviserende geneesheer na of alles in orde is. Dan kan jij ook verder!

Vraag 5

Mogen alleen Belgen vrijwilliger zijn?

... Neen, alle mensen uit de Europese Unie, mensen met een wettig verblijfsdocument en bepaalde asielzoekers mogen zonder problemen vrijwilligerswerk doen.

! Als asielzoeker mag je vrijwilligerswerk doen in twee gevallen:

- je hebt een wettig verblijfsdocument
- je hebt recht op opvang

Meer info: www.agii.be (trefwoord: vrijwilligerswerk)

* Ben je geen Belg en weet je niet zeker of je vrijwilliger mag zijn? Contacteer ons.

Vraag 6

Moet ik een uittreksel uit het strafregister bezorgen aan mijn organisatie?

- Dat hangt af van het soort vrijwilligerswerk. Als het vrijwilligerswerk is met minderjarigen, is het meestal verplicht. De organisatie laat jou zelf weten of het nodig is.
- Het uittreksel mag maximum 1 maand oud zijn. Je moet het aan de vrijwilligersorganisatie geven voor je start met het vrijwilligerswerk.
- Je kan een uittreksel uit het strafregister online aanvragen via de website van je gemeente, of aan het gemeenteloket. Vraag dit na bij je eigen gemeente.
- Doe je vrijwilligerswerk in het jeugdwerk? Dan is een uittreksel uit het strafregister niet verplicht.
- Wat als mijn strafregister niet blanco is? Bespreek dit met je organisatie. Zij zullen bekijken of je vrijwilligerswerk kan doen in de organisatie of niet.

Thema 3:

Een vrijwilligers- organisatie, wat is dat?

Vraag 1:

Mag ik overal vrijwilliger zijn?

Vraag 2:

Moet ik zelf alle informatie opzoeken over mijn organisatie?

Vraag 1

Mag ik overal vrijwilliger zijn?

- ...
- Neen, dat mag niet overal. Alleen in deze soorten organisaties:
- een vzw (bijvoorbeeld Awel, Cultureghem...)
  - een feitelijke vereniging (een straatcomité, een dartsclub)
  - een stichting van openbaar nut (Het Rode Kruis)
  - een gemeente, een OCMW, een school, een bibliotheek

- !
- Je mag geen vrijwilliger zijn in een commerciële organisatie, bijvoorbeeld een fabriek, een café...

Wafels, chocolade, marsepein of tombolakaartjes verkopen om geld te verzamelen voor een goed doel of voor de organisatiekas, mag natuurlijk wel!

- *
- Ben je niet zeker of je vrijwilliger mag zijn in jouw organisatie? Contacteer ons.

vzw Vereniging Zonder Winstoogmerk

Vraag 2

Moet ik zelf alle informatie opzoeken over mijn organisatie?

- ...
- Neen, dat moet niet. Als je als vrijwilliger start, moet jouw organisatie je deze informatie geven:
- Het doel van de organisatie: wat doet ze?
  - Het soort organisatie: vzw, feitelijke vereniging, gemeentebestuur...
  - Welke verzekeringen er voor jou zijn.
  - Welke kosten krijg je (eventueel) terugbetaald en op welke manier?
  - De regels van de discretie- en geheimhoudingsplicht: je mag niet alle informatie met iedereen delen.

- !
- De organisatie kiest zelf hoe ze jou deze informatie geeft. In sommige organisaties moet je een nota ondertekenen. Bij anderen lees je deze informatie op hun website of in het ledenboekje. Andere organisaties vertellen je alles tijdens een onthaalgesprek.

- *
- De organisatie is verplicht je deze informatie te geven. Weet je iets niet? Vraag het gerust na!

Thema 4:

Een vrijwilliger, is die goed verzekerd?

Vraag 1:

Waarvoor ben ik als vrijwilliger verzekerd?

Vraag 2:

Waarvoor ben ik als vrijwilliger niet verzekerd?

Vraag 3:

Ben ik in elke organisatie verzekerd?

Vraag 1

Waarvoor ben ik als vrijwilliger verzekerd?

... Je bent verzekerd voor schade die je iets of iemand toebrengt tijdens het uitvoeren van jouw vrijwilligerswerk. Het gaat enkel over schade aan anderen, niet voor schade aan jezelf of eigen materiaal.

! Soms moet je toch zelf de schade terugbetalen:

- Je maakt altijd dezelfde fout (met schade tot gevolg) en dat werd jou al meermaals gezegd. (bijvoorbeeld: je laat steeds het materiaal rondslingeren)
- Je maakt een zware fout (bijvoorbeeld: je bent dronken tijdens jouw vrijwilligerswerk en veroorzaakt daardoor schade)
- Je fraudeert of je maakt met opzet een fout (bijvoorbeeld: je steelt iets)

* Controleer goed of de organisatie deze verzekering afgesloten heeft voor jou.

Vraag 2

Waarvoor ben ik als vrijwilliger niet verzekerd?

- ... Jouv organisatie moet geen persoonlijke ongevallen, zoals een gebroken arm, verzekeren.
- ! Het is belangrijk om goed te weten waarvoor en wanneer je precies verzekerd bent.
- * Vraag bij de organisatie goed na waarvoor ze jou precies verzekert en waarvoor niet. Zo sta je nooit voor verrassingen.

Vraag 3

Ben ik in elke organisatie verzekerd?

Neen, alleen in

- een vzw
- een koepelorganisatie en haar afdelingen
- een openbare organisatie

Een feitelijke vereniging die niet deel uitmaakt van een overkoepelende organisatie en zonder betaalde medewerkers, is niet verplicht je te verzekeren. Ben je in zo'n organisatie actief, riskeer je zelf te moeten betalen voor schade die je aanricht.

Wil je meer weten over verzekeringen of heb je nog vragen? Contacteer ons.

Thema 5:

Een vrijwilliger maakt kosten, wat nu?

Vraag 1:

Moet mijn organisatie al mijn onkosten terugbetalen?

Vraag 2:

Als ik een vast bedrag krijg, worden mijn vervoerskosten nog apart terugbetaald?

Vraag 3:

Moet ik belasting betalen op de kostenvergoeding die ik als vrijwilliger krijg?

Vraag 4:

Kan ik mijn uitkering verliezen als ik een kostenvergoeding voor het vrijwilligerswerk krijg?

Vraag 1

Moet mijn organisatie al mijn onkosten terugbetalen?

Neen, dat is niet verplicht. De organisatie kiest dat zelf. Als jouw organisatie de onkosten terugbetaalt, kan dat op twee manieren:

- Of de organisatie betaalt jouw onkosten terug. Je geeft daar een bewijs van af. Bijvoorbeeld: je krijgt de kosten van het knutselmateriaal terugbetaald als je het aankoopbewijs aan jouw organisatie geeft.
- Of je krijgt een vaste kostenvergoeding. Je moet hiervoor geen bewijs van je onkosten afgeven. Ben je vrijwilliger in verschillende organisaties dan moet je je ook aan het maximumbedrag houden. Via [deze link](#) vind je het maximumbedrag per dag en per jaar.

* Je mag de twee manieren van kostenvergoeding niet door elkaar gebruiken. Controleer zelf dat je niet op twee verschillende manieren wordt betaald. De organisatie moet duidelijk zeggen hoe ze jouw onkosten terugbetaalt.

* Voor bepaalde vrijwilligers (bijvoorbeeld in de sportsector, bij nachtopvang,...) verhoogt het jaarlijks plafond van de onkostenvergoeding. Heb je hier vragen over? Contacteer ons.

Vraag 2

Als ik een vast bedrag krijg, worden mijn vervoerskosten nog apart terugbetaald?

... Ja, dat kan tot maximum 2000 km vervoerskosten per jaar voor jouw auto. Via [deze link](#) vind je het jaarlijks maximumbedrag van de kilometervergoeding. Dit maximum telt niet wanneer je geen vast bedrag krijgt, maar enkel kosten terugbetaald krijgt waar je een bewijs van hebt.

* Dat systeem geldt ook als je met de fiets of het openbaar vervoer rijdt. Het jaarlijks bedrag mag niet hoger zijn dan 2000x de maximum kilometervergoeding voor de auto.

! Sta je vooral in voor het vervoer van personen, dan geldt de kilometerbeperking niet.

! Rij je met een bedrijfswagen? Dan kan de organisatie geen verplaatsingskosten vergoeden.

! Rij je met een door de organisatie ter beschikking gestelde vervoersmiddel (auto, bestelwagen, (bak)fiets)? Dan kan de organisatie je geen kilometervergoeding geven.

! De organisatie kan geen volledig trein- of busabonnement terugbetalen bij vrijwilligerswerk.

Vraag 3

Moet ik belasting betalen op de kostenvergoeding die ik als vrijwilliger krijg?

- ... Neen, het geld dat je voor je vrijwilligerswerk krijgt is geen loon. Het is een terugbetaling van jouw onkosten. De belastingen maken daar geen probleem van.
- ! Je moet wel belastingen betalen als :
  - je bij een vast bedrag meer dan het maximum krijgt
  - je geen bewijs afgeeft voor jouw onkosten.
- * Als jij altijd de regels volgt, krijg je nooit een probleem met de belastingen.

Vraag 4

Kan ik mijn uitkering verliezen als ik een kostenvergoeding voor het vrijwilligerswerk krijg?

... Neen, het geld voor jouw vrijwilligerswerk is geen loon. Het is een terugbetaling van jouw onkosten.

! Als jij je altijd aan de regels houdt, kan je nooit iets van jouw uitkering verliezen.

Dat betekent dat je:

- niet over de maximumbedragen gaat
- niet voor meer dan 2000 km vervoerskosten terugkrijgt, als je al een vast bedrag krijgt
- een bewijs van jouw onkosten afgeeft aan de organisatie
- de RVA, jouw dossierbeheerder van het OCMW of de adviserend geneesheer van de mutualiteit akkoord gaat met het vrijwilligerswerk.

* Als jij deze regels niet volgt, loop je het risico (een deel van) jouw uitkering te verliezen.

Contacteer ons voor meer informatie:

Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel

☎ 02 218 55 16

✉ vrijwilligerswerk@kenniscentrumwwz.be

🌐 www.steunpuntvrijwilligerswerk.be

👍 facebook: [steunpunt.vrijwilligerswerk](https://www.facebook.com/steunpunt.vrijwilligerswerk)

STEUNPUNT
VRIJWILLIGERSWERK
BRUSSEL

Zoek je vrijwilligerswerk in Brussel?

Wij helpen je persoonlijk om het ideale vrijwilligerswerk te vinden. Je bent zonder afspraak welkom aan ons infopunt in Muntpunt op het gelijkvloers.

 Munt 6 | 1000 Brussel

Openingsuren:

dinsdag:	12.00 - 14.00 u
woensdag:	12.00 - 14.00 u
donderdag:	12.00 - 14.00 u

[Bekijk hier](#) onze up-to-date openingsuren!

**STEUNPUNT
VRIJWILLIGERSWERK
BRUSSEL**

Vlaanderen
verbeelding werkt